

Forslag fra delegeret Susanne Both vedrørende PKA principielt skal undlade at investere i al slags våbenproduktion

Forslag

”Vi ønsker at få vedtaget at PKA fremadrettet principielt undlader at investere i al slags våbenproduktion, hvilket dermed skal gælde både i forhold til kontroversielle og konventionelle våben.

Vi er blevet opmærksomme på at pensionskassens våbenrestriktion udelukkende gælder for kontroversielle våben – det vil sig at pensionskassen ikke investerer i selskaber, der producerer våben hørende under internationale konventioner for kontroversielle våben som f.eks. klyngebomber og kemiske våben. Denne restriktion gælder også for underleverandører, der leverer komponenter, service eller udvikling, der er specielt udviklet til kontroversielle våben.

Derimod kan PKA principielt investere i selskaber af almindelige våben som f.eks. benyttes af det danske politi eller forsvar, så længe de ikke eksporteres til sanktionsramte lande.

Vi mener at PKA's princip om at investere i konventionelle våben ikke harmonerer med verdensmålet 16 om fred, retfærdighed og stærke institutioner, herunder delmål 16.1. om at vi skal reducere alle former for vold og voldsrelaterede dødsfald overalt. Vi mener at konventionelle våben er involveret i meget vold og voldsrelaterede dødsfald globalt.

Vi er imod investeringer i våbenproduktion generelt, og vi ønsker at have fokus på ansvarlige investeringer, der bidrager til en bæredygtig udvikling fremfor at bidrage til våbenproduktion.

Forslagsstillere: Anders Bruun Andersen, Anne Hegelund, Jens Rosendal, Laura Pode, Lisa Eltvéd Bekskov Hansen, Nicolai Løcke, Susanne Both”

Bestyrelsens bemærkninger til forslaget

Bestyrelsen er enig i intentionen med forslaget og imødekommer forslaget for så vidt angår kontroversielle våben inkl. underleverandører. For så vidt angår konventionelle våben indstilles til generalforsamlingen, at forslaget forkastes. Det skyldes dels at PKA arbejder konventionsbaseret, dels at PKA's eksisterende retningslinjer til eksklusion af producenter af kontroversielle våben sikrer, at pensionskassen ikke kommer i konflikt med lovgivningens regler om risikospredning og bedst muligt afkast.

Konventionsbaseret tilgang

PKA's politikker og retningslinjer for ansvarlige investeringer er vedtaget af bestyrelsen, og hviler på internationalt anerkendte principper, der danner udgangspunkt for PKA's arbejde med samfundsansvar, herunder OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder og FN's Retningslinjer om Menneskerettigheder og Erhvervsliv, jf. FN's Global Compact. PKA forventer, at de selskaber, som der investeres i, følger disse principper. For at sikre overholdelse af PKA's politikker og retningslinjer går PKA overordnet til ansvarlighed i investeringer i ud fra følgende principper:

- Vi er apolitiske og forholder os objektive
- Vi overholder dansk lov og står ikke over det danske Folketing
- Vi handler konventionsbaseret og støtter FN's 10 Global Compact-principper
- Vi overholder de sanktioner og handelsembargoer, der er vedtaget af EU og FN, og som Danmark er forpligtet til at håndhæve
- Vi udelukker ikke investeringer i lande eller områder, uden at der er en klar politisk tilkendegivelse i form af sanktioner eller embargo
- Vi screener løbende vores investeringer mod brud på landesanktioner og internationale konventioner, herunder i forhold til kontroversielle våben og menneskerettigheder
- Vi tror på og arbejder med aktivt ejerskab
- Vi benytter en observationsliste, hvor selskaber, der er under mistanke for brud på vores politikker og retningslinjer, placeres i max. 18 måneder
- Vi ekskluderer selskaber, der overtræder vores politikker og retningslinjer, eller som ikke er vilige til at gå i dialog
- Sager vurderes altid individuelt

Bestyrelsen vedtog i 1998, at pensionskassen ikke skulle investere i våbenselskaber, dvs. både konventionelle og kontroversielle våben. Underleverandører var ikke omfattet heraf. På generalforsamlingen i 2010 blev dette revurderet af bestyrelsen. Det betyder, at PKA siden 2010 har fulgt de generelle bestemmelser i Geneve-konventionen og de konventioner, der udformes for enkelte våbentyper. Således har pensionskassens retningslinjer for ansvarlige investeringer siden 2010 været, at der ikke investeres i våben, som strider mod følgende konventioner:

- Konventionen om brug af visse konventionelle våben
- Konventionen om kemiske våben
- Konventionen om biologiske våben
- Konventionen om klyngebomber (Oslo konventionen)
- Konventionen om antipersonelle landminer (Ottawa konventionen)
- Traktaten om ikke-spredning af kernevåben

Forbuddet gælder ligeledes for underleverandører, som leverer komponenter, service eller udvikling, der er specielt udviklet i forhold til det endelige produkt.

Etik er ikke en eksakt størrelse og aldrig sort/hvid, og det var også på den baggrund, at bestyrelsen revurderede retningslinjerne i 2010. Den tidligere våbenrestriktion voldte ofte pensionskassen problemer, hvilket skyldtes, at våbenrestriktionen var formuleret meget bredt og gjaldt for alle våbentyper. Det var derfor også nødvendigt at have en undtagelse om at underleverandører ikke var omfattet. Uden denne undtagelse ville investeringsmulighederne blive indskrænket i så stor grad, at det ville få negative konsekvenser for pensionskassens afkast og dermed for medlemmernes pensioner. Denne undtagelse var den primære årsag til, at der opstod sager i pressen, hvor pensionskassen blev beskyldt for at investere i våbenproducerende selskaber. Årsagen var, at journalister og andre organisationer ikke altid skelnede mellem våbenproducenter, herunder producenter af kontroversielle våben, og selskaber, som var underleverandører. Det betød at en producent af fx måleinstrumenter kunne ende med at blive kategoriseret som producent af våben og i flere tilfælde som producent af kontroversielle våben.

Bestyrelsen vedtog på den baggrund i 2010 at justere den daværende brede våbenrestriktion med det formål at gøre denne mere tidssvarende og basere den på internationale konventioner. Den nye våben-definition betyder, at pensionskassen siden 2010 ikke har investeret i selskaber, der producerer våben, som er omfattet af de nævnte konventioners bestemmelser, som fx atomvåben og klyngebomber, der har potentiale til på kort tid at dræbe et stort antal civile, bringe det naturlige miljø i fare og fundamentalt ændre fremtidige generationers liv gennem de katastrofale følgevirkninger. Omvendt betyder det, at pensionskassen i overensstemmelse med det danske folkestyres interesser kan investere i et selskab, der producerer konventionelle våben, som håndvåben der fx benyttes af det danske forsvar og politi, idet denne type våben ikke er i strid med konventionerne. Det blev også besluttet, at restriktionen som noget nyt skulle inkludere underleverandører til producenter af kontroversielle våben. Denne tilgang har vist sig at bringe pensionskassens retningslinjer mere på linje med andre danske og internationale investorer, der har en sådan restriktion i deres investeringspolitik¹.

Et selskab som Airbus er et konkret eksempel på et selskab, hvis hovedformål er at producere almindelige transportfly, som vi alle er afhængige af. Selskabets ledelse har dog besluttet at involvere selskabet i produktion af kontroversielle ubåd-lancerede ballistiske atommissiler gennem en mindre ejerandel i et joint venture-selskab med det franske selskab Safran. Selskaber som Airbus og Safran er - og vil blive ekskluderet - baseret på PKA's nuværende retningslinjer.

Det er vigtigt at bemærke, at FN ikke ønsker at indskrænke den naturlige ret til individuelt eller kollektivt selvforsvar i tilfælde af et væbnet angreb mod et medlem af FN, jf. FN-pagten art. 51². Verdensmål 16 med delmål 16.1. om at "alle former for vold og voldsrelateret dødsfald skal reduceres væsentligt overalt" omhandler ikke restriktion af lovlig kontrolleret produktion af konventionelle våben. Konventionelle våben er et vigtigt redskab for at lande kan sikre vedvarende fred, sikkerhed og velstand, og kan træffe foranstaltninger om at beskytte dem, der er mest udsatte. Det gælder fx når FN's sikkerhedsstyrker skal redde menneskeliv og sikre fred og stabilitet i regioner som Syrien og Irak.

PKA overholder gældende sanktioner og screener porteføljen hvert halve år for selskaber, der er eksponeret for kontroversielle våben og derved i brud med internationale konventioner. Til det formål benytter PKA et screeningværktøj fra ESG-dataleverandør MSCI. Hvis det bliver fundet, at et selskab har omsætning relateret til kontroversielle våben, vil det blive sat direkte på PKA's negativliste og ekskluderet. På den baggrund har PKA pt. ekskluderet 76 selskaber, der, enten direkte eller i kraft af at være underleverandører, bidrager til produktion af våben omfattet af internationale konventioner for kontroversielle våben. Som led i pensionskassens årshjul bliver bestyrelsen årligt orienteret om, hvad det koster at ekskludere de selskaber, som PKA sætter på negativlisten, som følge af restriktioner som bl.a. kontroversielle våben. I dag indeholder PKA's negativliste 353 selskaber, hvor bl.a. PKA's frasalg af selskaber involveret i produktion af kontroversielle våben siden 2008 har givet PKA's medlemmer et mindre afkast.

¹ Det gælder bl.a. PensionDanmark, PFA, Industriens Pension, ATP, Akademiker Pension, P+, Sampension, PenSam og Lægernes Pension

² Artikel 51: "Intet i nærværende pagt skal indskrænke den naturlige ret til individuelt eller kollektivt selvforsvar i tilfælde af et væbnet angreb mod et medlem af de Forenede Nationer, indtil sikkerhedsrådet har truffet de fornødne forholdsregler til opretholdelse af mellemfolkelig fred og sikkerhed. Forholdsregler, taget af medlemmer i udøvelsen af denne ret til selvforsvar, skal uopholdelig indberettes til sikkerhedsrådet og påvirker ikke på nogen måde dettes myndighed og ansvar i henhold til nærværende pagt med hensyn til iværksættelse når som helst af sådanne skridt, som det anser for nødvendige til opretholdelse eller genoprettelse af mellemfolkelig fred og sikkerhed."

Som nævnt forventer PKA generelt, at selskaber der investeres i, anerkender og efterlever internationalt anerkendte principper for ansvarlig virksomhedsadfærd. For at sikre dette, vurderer PKA løbende om

selskaber i porteføljen bryder med menneskerettighederne eller andre af PKA's retningslinjer. Hvis det vurderes at et selskab bryder med retningslinjerne, sættes det på PKA's negativliste.

Samlet sikrer PKA's tilgang, at vi på den ene side udelukker investeringer i kontroversielle våbenselskaber og deres underleverandører, og på den anden side støtter det danske folkestyres interesse at kunne beskytte sin befolkning i form af fx bevæbnet politi, som beskytter borgere og tilsvarende danske interesser i form af et bevæbnet militær og deltagelse i fx FN's fredsbevarende styrker.

Lovgivning vedrørende risikospredning og bedst muligt afkast

I den finansielle lovgivning gælder, at et pensionsinstitut skal investere med det klare mål at skabe det bedst mulige afkast i forhold til pensionsforpligtelserne over for medlemmerne, at der er styr på risikoen, og at man fuldt ud efterlever det såkaldte "prudent person" princip, der er afspejlet i FIL § 158. Princippet har til formål at varetage medlemmernes interesser bedst mulig – dvs. at pensionsinstitutternes investeringsstrategi skal afspejle de ydelser, som medlemmerne er stillet i udsigt. Det stiller bl.a. krav til afkastet, en tilstrækkelig grad af risikospredning i et langsigtet perspektiv, og at investeringsstrategien er robust overfor udsving på de finansielle markeder. Det betyder kort fortalt, at PKA som sin hovedopgave ved lov skal sikre det maksimale afkast og sikre risikospredning, således at pensionerne er bedst muligt sikret og bliver højst mulige.

Det er ikke det samme som, at PKA ikke kan fravælge at investere i konkrete selskaber, men PKA skal hver gang vurdere, om et sådant fravalg kan udsætte medlemmerne for tab eller manglende afkast til deres pensioner. En eksklusion af samtlige våbenproducerende virksomheder – både kontroversielle og konventionelle – samt deres underleverandører vil udelukke en større del af aktiemarkedet. Det er dermed ikke umiddelbart sikkert, at pensionskassen kan opretholde prudent person-princippet ved en så væsentlig en eksklusion, der indsnævrer det mulige investeringsunivers. Det er bl.a. nødvendigt, at investeringsuniverset er af en størrelse, hvor der er muligt at opnå tilstrækkelig spredning af investeringerne.

Bestyrelsens indstilling

Bestyrelsen er enig i intentionen med forslaget, og imødekommer således forslaget for så vidt angår kontroversielle våben inkl. underleverandører. For så vidt angår konventionelle våben indstilles til generalforsamlingen, at forslaget forkastes. Det skyldes, at PKA er konventionsbaseret og PKA's eksisterende retningslinjer til eksklusion af producenter af kontroversielle våben sikrer, at PKA styrker det danske folkestyres interesse at kunne beskytte sin befolkning og ikke kommer i konflikt med lovgivningens regler om risikospredning og bedst muligt afkast.

Det er i den forbindelse vigtigt at notere, at FN ikke ønsker at indskrænke den naturlige ret til individuelt eller kollektivt selvforsvar i tilfælde af et væbnet angreb mod et medlem af FN, jf. FN-pagten art. 51, der er omtalt nærmere neden for. Heller ikke verdensmål 16 omhandler restriktion af lovlig kontrolleret produktion af konventionelle våben. Konventionelle våben er et vigtigt redskab for, at lande kan sikre vedvarende fred, sikkerhed og velstand, og kan træffe foranstaltninger om at beskytte dem, der er mest udsatte. Uagtet ovenstående vil PKA altid ekskludere selskaber, hvis de bryder med PKA's retningslinjer for ansvarlige investeringer, herunder fx menneskerettigheder.